

433 30. Okt. 1890: Forspørgsel til Udenrigsministeren. 434

jeende: Det er de store Stater, der maa føre an, og det er meget ofte Tilfældet, at det maa være saaledes; naar der f. Eks. er Tale om Neutralisering, hvorom jeg en Gang havde den Ære at indbringe en Forspørgsel her i Folketinget den 23de Januar 1885. Den Gang indrømmede jeg, at det først og fremmest kommer an paa, om de store Stater kunne have Interesse af at garantere en lille Stat Neutralitet. Men med Hensyn til Afslutningen af Voldgiftstraktater af vedvarende Karakter ere netop de smaa Stater talde til at staa i Spidsen. Vi have jo ogsaa i saa Henseende et historisk Bevis; thi det ældste af saadanne vedvarende Voldgiftsforbund i Europa er det lille Forbund, der blev sluttet den 1ste August 1291 mellem Urkantonerne Sveits, Uri og Unterwalden, i hvilken Anledning Forbundsstaten Sveits fik det næste Aar vil fejre en 600 Aars Føst. Jeg tror, at den Forspørgsel, som jeg har anmeldt, er affattet i saadanne Udtryk, at ingen vil kunne stødes i den Henseende. Den er saa maadeholden, at Svaret ikke kan blive andet end et fuldt ud velvilligt Svar. Der spørges om Regeringen vil benytte enhver passende Lejlighed til med andre suveræne Stater at afslutte vedvarende, almindelige eller særlige Traktater med det angivne Formaal. Det er Ordet „vedvarende“, Bøgen ligger paa. Jeg maa maaste gøre opmærksom paa, at der i Trykkeriet er udsaldet et Komma efter Ordet særlige. De vedvarende Traktater kunne være almindelige Traktater, der altsaa angaa de forskellige Tilfælde, der kunne forefalde, og det kan være Traktater, der angaa ganske bestemte Øjemed af en bestemt Karakter, og saadanne findes jo allerede i Verdensspørgsforeningen og ogsaa i Konventioner om literær Ejendomsret og lignende. Naar jeg endvidere har redigeret min Forspørgsel saaledes, at det gælder om mere end hidtil at saa internationale Tvistigheder afgjorte ved Voldgift, ligger deri en Indrømmelse af, at vi jo allerede kende dette Middel, og at det oftere har været brugt. Vi have jo et nyt Eksempel herpaa i den Butterfieldske Sag, som blev pådømt i Januar Maaned dette Aar. Maaste jeg maa indskyde den Bemærkning, at jeg beklager, at den danske

Regering ikke i 1869 gik ind paa en Voldgift i denne Sag, og der kunde da være Grund til at ønske, at man mere end hidtil vilde bruge Voldgift. Vi have endog meget langt tilbage i vor Historie Begyndelsen til international Voldgift. Maaste den højtærede Udenrigsminister har endnu ældre Eksempler paa rede Haand. Det ældste, jeg har fundet, er fra Aaret 1533, paa en Tid, da Hertugdømmerne stode i et andet Forhold til Danmark end fra Aaret 1721. Der blev den Gang, altsaa i Aaret 1533, sluttet en Traktat mellem Danmark og de 2 Hertugdømmer; den blev fornyet 1623 og bekræftet ved Freden i Travendal i Aaret 1700. Paa den anden Side maa det imidlertid indrømmes, at der er langt fra Ønsket til dets Virkeliggjørelse, langt fra Ord til Handling. Men saa meget mere Grund er der til at benytte enhver passende Lejlighed til at bruge dette virksomme Fredsmiddel, Voldgift, i Stedet for Krig, og saa meget mere Grund er der til at bearbejde den offentlige Mening i den Retning. Den offentlige Mening er dog den største Stormagt, det er den, som har faaet Bugt med meget, der maaste har været udført saa sejt, den har faaet Bugt med Slaveriet, den har faaet Bugt med Torturen og med mange andre gamle Fordomme, som den Tids Menneker vel neppe troede saa let skulde staves ud af Verden. Nu er det naturligvis ikke Meningen — heller ikke nogen fornuftig Fredsvens Mening — at Menneskeslægten saa fuldstændig skulde forandre sig, at der aldrig blev Strid eller Krig mere. Men at der kunde gøres overordentlig store Fremskridt, det vil man forstaa allerede ved at se, ikke alene paa Verdenshistorien, men paa de enkelte Staters Historie, idet nemlig næsten alle Lande, ogsaa Danmark, ere blevne samlede af en Mængde mindre Samfund, som gensidig bekrigede hinanden. Vi se jo endnu Gravhøjen, vi se Herregaarden med Spor af Volde og Grave. Men kan man saaledes efterhaanden slutte sig sammen og underordne sig et fælles Retsystem i den enkelte Stat, og kan der dannes Forbundsstater, som vi have set det, baade i den ældre og i den nyere Tid, da have vi ogsaa et grundet Haab om, at Retsstilstanden mere og mere har trængt sig